

02/15**Program obnovy venkova**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2002 pod číslem 02/15. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Brandt.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a užití finančních prostředků na Program obnovy venkova včetně vyhodnocení očekávaných cílů a přínosů.

Kontrolu provedly v době od října 2002 do ledna 2003 skupiny kontrolujících NKÚ z odboru dopravy, průmyslu a hospodářství a územních odborů střední Čechy, západní Čechy, jižní Čechy, severovýchodní Čechy, jižní Morava, střední Morava a severní Morava.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2000 a 2001.

Kontrolovanými osobami byly:

- A. Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“);
- B. Centrum pro regionální rozvoj ČR (dále jen „CRR“);
- C. vybraní příjemci podpory:

město Bělá nad Radbuzou, okres Domažlice; město Javorník, okres Jeseník; město Kaplice, okres Český Krumlov; město Milovice, okres Nymburk; město Sezemice, okres Pardubice; město Štramberk, okres Nový Jičín; město Uničov, okres Olomouc; město Votice, okres Benešov; obec Albrechtice, okres Karviná; obec Bílá Voda, okres Jeseník; obec Borová, okres Svitavy; obec Borová Lada, okres Prachatice; obec Budišov, okres Třebíč; obec Cerekvice nad Bystřicí, okres Jičín; obec Česká Kubice, okres Domažlice; obec Dolany, okres Náchod; obec Dolní Město, okres Havlíčkův Brod; obec Dolní Moravice, okres Bruntál; obec Dřevčice, okres Praha-východ; obec Habřina, okres Hradec Králové; obec Háj ve Slezsku, okres Opava; obec Hnanice, okres Znojmo; obec Horní Vltavice, okres Prachatice; obec Hostěnice, okres Brno-venkov; obec Horní Město, okres Bruntál; obec Chotýšany, okres Benešov; obec Klamoš, okres Hradec Králové; obec Krucemburk, okres Havlíčkův Brod; obec Ktiš, okres Prachatice; obec Lelekovice, okres Brno-venkov; obec Libice nad Doubravou, okres Havlíčkův Brod; obec Mladoňovice, okres Třebíč; obec Přední Výtoň, okres Český Krumlov; obec Radonice, okres Praha-východ; obec Rakvice, okres Břeclav; obec Rozdrojovice, okres Brno-venkov; obec Rožnov, okres Náchod; obec Sebranice, okres Svitavy; obec Staré Sedliště, okres Tachov; obec Studnice, okres Náchod; obec Těšany, okres Brno-venkov; obec Trhanov, okres Domažlice; obec Třanovice, okres Frýdek-Místek; obec Újezd u Přelouče, okres Pardubice; obec Zárubice, okres Třebíč.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podala obec Albrechtice, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. Odvolání proti tomuto rozhodnutí bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

K o l e g i u m NKÚ na svém V. zasedání, konaném dne 31. 3. 2003, s c h v á l i l o usnesením č. 7/V/2003 k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

MMR je ústředním orgánem státní správy s kompetencí mj. ve věcech regionální politiky státu, jejíž součástí je podpora obnovy a rozvoje venkova. První „Zásady regi-

onální hospodářské politiky vlády“ byly přijaty usnesením vlády ze dne 30. prosince 1992 č. 759. V dalším usnesení ze dne 8. dubna 1998 č. 235 vláda přijala nové „Zásady regionální politiky vlády České republiky“ (dále jen „Zásady vlády“), protože dosavadní pojetí nebylo v souladu s výchozími principy regionální politiky Evropské unie (dále jen „EU“). Zásady vlády se staly základem pro vypracování „Strategie regionálního rozvoje České republiky“, kterou vláda schválila usnesením ze dne 12. července 2000 č. 682, a pro přijetí zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Cílem regionální politiky je podporovat hospodářský a sociální rozvoj jednotlivých regionů, přispívat k jejich harmonickému a vyváženému rozvoji a snižovat rozdíly mezi jejich úrovněmi. Na základě usnesení vlády ze dne 26. října 1998 č. 707 bylo na území ČR vymezeno pro statistické a analytické potřeby a pro potřeby EU osm regionů, s označením NUTS 2 podle jednotné klasifikace územních statistických jednotek EU. Jsou jimi: Praha, Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko.

Podpora obnovy a rozvoje venkova byla v letech 1991 až 1998 realizována na základě „Programu obnovy vesnice“, který vláda projednala dne 29. května 1991. Od roku 1999 je podpora realizována jako „Program obnovy venkova“ (dále jen „POV“), který vláda na návrh MMR schválila usnesením ze dne 11. listopadu 1998 č. 730. Schválený návrh obsahoval v příloze „Zásady pro poskytování účelových dotací obcím z rozpočtové kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj v rámci Programu obnovy venkova“ (dále jen „Zásady MMR“), ve kterých MMR vymezilo pravidla, podmínky a kritéria pro poskytnutí, čerpání a užití podpory.

Cílem POV je vytvořit organizační a ekonomické podmínky k podnícení a k podpoře obyvatel venkova a samospráv venkovských obcí k tomu, aby se vlastními silami snažili o harmonický rozvoj zdravého životního prostředí, udržování přírodních a kulturních hodnot venkovské krajiny a rozvoj ekologicky nezávadného hospodářství. Předmětem POV je podpora realizace akcí obecních programů obnovy vesnice, zpracování urbanistických studií a územních plánů obcí a zpracování a realizace projektů venkovských mikroregionů a projektů obcí na vzdělávání a poradenství. Pro užití podpory bylo v Zásadách MMR vymezeno devět dotačních titulů. Jsou zaměřeny: na obnovu a údržbu venkovské zástavby a občanské vybavenosti; komplexní úpravu veřejných prostranství; obnovu a zřizování veřejné zeleně; rekonstrukce místních komunikací, výstavbu cyklistických a pěších stezek, rekonstrukce a výstavbu veřejného osvětlení; na zpracování urbanistických studií a územních plánů; integrovaných projektů venkovských mikroregionů; projektů k rozvoji infrastruktury; projektů obcí na vzdělávání a poradenství v oblasti rozvoje venkova a obnovy vesnice a na přímé dotace technické infrastruktury. Akce a projekty lze podporovat z národních rozpočtových i mimorozpočtových zdrojů a rovněž z programů předstupní pomoci Evropských společenství (dále jen „ES“), přičemž ve všech případech je požadována finanční spoluúčast příjemce podpory. Realizačním orgánem (implementační agenturou) programů ES je příspěvková organizace CRR, zřízená MMR v roce 1997 za účelem pomoci při zajišťování činností na úseku regionální politiky. Za řádné hospodaření s finančními prostředky při realizaci programů PHARE a ISPA zodpovídá pracovník MMR, tzv. schvalující úředník programu.

V kontrolovaných letech 2000 a 2001 byl POV financován z prostředků rozpočtové kapitoly MMR, posílených každoročně o prostředky Pozemkového fondu České republiky, a část jeho akcí a projektů byla spolufinancována z prostředků programů přeshraniční spolupráce „CBC PHARE“ se Spolkovou republikou Německo a Rakouskem. Celkové zdroje činily 1 079 730 000 Kč a 3 500 000 €, čerpána byla 1 077 987 000 Kč a 3 487 730 €. Podpora z národních zdrojů měla formu systémové dotace a z programu CBC PHARE formu grantu (nenávratná dotace části rozpočtových nákladů). Maximální výše dotace u jednotlivého projektu nebo akce mohla činit 30 až 70 % jejich celkových nákladů v běžném roce (v závislosti na dotačním titulu a velikosti obce z hlediska počtu obyvatel). U grantu mohl tento podíl činit 49 %.

MMR jako správce POV zajišťovalo příjem, vyhodnocování a schvalování žádostí o podporu a smluvní vztahy s vybranými žadateli. O poskytnutí podpory MMR rozhodovalo na podkladě návrhu jím zřízené meziresortní řídicí komise, složené ze zástupců ministerstev pro místní rozvoj, financí, kultury, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, životního prostředí a vnitra, poslanců výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí, zemědělského výboru a rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, senátorů výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí, výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu Senátu Parlamentu ČR, Svazu měst a obcí a Spolku pro obnovu venkova. Pro zpracování návrhu výběru integrovaných projektů venkovských mikroregionů a projektů obcí na vzdělání a poradenství si meziresortní řídicí komise zřídila regionální výběrové výbory POV, složené ze zástupců okresních úřadů, územních odborů Ministerstva zemědělství, regionálních pracovišť Ministerstva životního prostředí, ústavů památkové péče, úřadů práce a zástupců nevládních organizací (Svaz měst a obcí, Spolek pro obnovu venkova, Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR apod.). Projekty a akce spolufinancované z programu CBC PHARE byly před projednáním v meziresortní řídicí komisi posuzovány v česko-saském, česko-bavorském a česko-rakouském výboru.

Dotace vybraným žadatelům poskytovalo MMR v roce 2000 na základě smluv o poskytnutí dotace a v roce 2001 na základě „rozhodnutí o účelovém určení centrálních zdrojů“ (dále jen „Rozhodnutí“), ve smyslu vyhlášky č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. Čerpání dotací zajišťovaly v roce 2000 okresní úřady, na základě příkazních smluv s MMR, a v roce 2001 Česká spořitelna, a. s., na základě oznámení limitu výdajů vystaveného MMR.

Na projekty a akce realizované s podporou programu CBC PHARE uzavřelo MMR smlouvy o poskytnutí grantu. Čerpání grantů zajišťovaly některé regionální rozvojové agentury (dále jen „RRA“) – Ústecký kraj, Jižní Moravy, Nisa a Šumava – na základě smluv uzavřených s MMR. Smluvní částky byly na RRA převáděny z účtu Národního fondu u České národní banky na základě platebních příkazů CRR, které má k tomuto účtu dispoziční právo. Okresní úřady a RRA v rámci uvedených smluv rovněž monitorovaly finanční a věcnou realizaci akcí a projektů v místě plnění. RRA zajišťovaly smluvní činnosti za úplatu, hrazenou CRR z prostředků programu CBC PHARE.

Na MMR byla kontrola NKÚ zaměřena zejména na uplatnění principů regionální politiky státu v POV, způsob výběru žadatelů o podporu a jeho objektivnost, dodržení stanovených pravidel a podmínek u smluvního zajištění podpory a při poskytování a čerpání dotací a na úroveň systému monitorování a hodnocení realizace POV. Kontrola na CRR byla zaměřena na systém řízení implementace akcí a projektů POV podporovaných z programu CBC PHARE. U vybraných příjemců podpory byla kontrola zaměřena na dodržení ukazatelů a podmínek stanovených MMR ve smlouvách o poskytnutí dotace a v Rozhodnutích a na hospodárnost, účelovost a efektivnost užití podpory.

U MMR a CRR bylo kontrole podrobena celkem 125 akcí a projektů vybraných 45 příjemců podpory (dále jen „příjemci“), v tom 16 spolufinancovaných z programu CBC PHARE, s celkovým objemem poskytnuté dotace 49 700 000 Kč a 342 000 €. U 92 akcí a projektů byla prověřena jejich realizace v místě plnění.

II. Systémové nedostatky

1. V POV byly pouze částečně nebo nebyly uplatněny vůbec tři ze čtyř základních principů regionální politiky státu stanovených v Zásadách vlády.

Základními principy regionální politiky jsou:

- princip koncentrace,
- princip programování,

- princip doplňkovosti,
- princip partnerství.

Princip koncentrace vychází z potřeby soustředit úsilí a finanční prostředky na podporu rozvoje zejména těch regionů, které vykazují dlouhodobě nižší ekonomickou výkonnost a životní úroveň (tzv. regiony se soustředěnou podporou státu).

Princip programování vyžaduje koncepční přístup při zajišťování rozvoje regionů. Zásady vlády definují regionální programy rozvoje jako integrované (víceoborové) a víceleté programy určené k podpoře předem vybraných regionů, s pevně stanoveným časovým a finančním rámcem, které obsahují zejména:

- hodnocení dosavadního vývoje, analýzu silných a slabých stránek regionu,
- rozvojovou strategii regionu,
- podrobné vymezení priorit a opatření k zabezpečení stanovené strategie včetně definování cílů, kterých má být v rámci jednotlivých opatření dosaženo,
- stanovení rozsahu finančních prostředků v členění podle opatření,
- stanovení způsobu realizace programu (podmínky pro výběr jednotlivých projektů),
- odpovědnost za realizaci programu a způsob jeho řízení a vyhodnocování.

Princip doplňkovosti vychází ze zásady, že prostředky státu nejsou většinovým, ale pouze doplňkovým zdrojem. U podpory poskytované obcím je však možno učinit výjimku.

Princip partnerství je založen na potřebě úzké spolupráce příslušných orgánů státní správy a dalších orgánů a organizací, a to jak v úrovni horizontální, tak i vertikální.

Jediným v POV plně uplatněným principem je princip partnerství. Princip koncentrace není uplatněn vůbec a principy programování a doplňkovosti pouze částečně.

V POV nejsou vymezeny žádné konkrétní územní jednotky (regiony, okresy, obce), na které bude podpora soustředěna, a není stanoven žádný časový a finanční rámec a způsob vyhodnocování dosažení stanovených cílů. POV má celoplošný charakter. V letech 2000 a 2001 byly podpořeny všechny regiony NUTS 2, vyjma regionu Praha (je vymezen územím hlavního města Prahy).

Princip doplňkovosti byl bez možné výjimky uplatněn částečně u třech dotačních titulů (zaměřených na komplexní úpravu veřejných prostranství; na rekonstrukce místních komunikací, výstavbu cyklistických a pěších stezek, rekonstrukce a výstavbu veřejného osvětlení a na zpracování urbanistických studií a územních plánů). Zde mohla výše dotace činit max. 30 % celkových nákladů akce nebo projektu v běžném roce. Pokud šlo o nemovité kulturní památky nebo památkové rezervace a zóny, mohla činit dotace 50 % a u akcí a projektů o celkových nákladech do 200 tis. Kč realizovaných v obcích s méně než 500 obyvateli mohla činit 60 %. U ostatních šesti dotačních titulů mohla dotace na projekt nebo akci činit 50 až 70 % jejich nákladů v běžném roce.

2. Výběr z žádostí o podporu nebyl dostatečně transparentní.

V letech 2000 a 2001 obdrželo MMR celkem 16 731 žádostí o podporu, na částku převyšující 3krát disponibilní zdroje. K realizaci jich schválilo 7 573, tj. 45,3 %, z toho 328 s podporou z programu CBC PHARE. Největší objem podpory byl poskytnut na obnovu a údržbu venkovské zástavby a občanské vybavenosti (36 %), na zpracování integrovaných projektů venkovských mikroregionů (24,5 %) a na rekonstrukce a výstavbu místních komunikací, cyklistických a pěších stezek a veřejného osvětlení (16,4 %).

MMR stanovilo pro výběr z žádostí celkem 23 kritérií, ale při jejich vyhodnocování neaplikovalo standardní metody vícekritériálního rozhodování. V závěrečných účtech kapitoly státního rozpočtu vykazovalo údaje o počtu přijatých, schválených a neschválených

žádostí, neuvádělo však, kolik žádostí nebylo schváleno proto, že nesplňovaly stanovená kritéria, a kolik nebylo vybráno z důvodu nedostatku finančních zdrojů.

3. Ukazatele a podmínky stanovené MMR ve smlouvách o poskytnutí dotace a Rozhodnutích byly v některých případech nejednotné a nekonkrétní.

MMR nestanovilo příjemcům ve smlouvách o poskytnutí dotace a v Rozhodnutích shodné podmínky. Ze 125 prověřených smluv a Rozhodnutí v 72 případech zavázalo příjemce, že majetek pořízený s účastí dotace nepřevede po dobu pěti let na jinou právnickou nebo fyzickou osobu, dalších 53 smluv a Rozhodnutí tento závazek již neobsahovalo.

Termíny ukončení akcí a projektů stanovené závazně v Rozhodnutích a grantových smlouvách neměly jednoznačně definován akt ukončení. Tím nebylo dáno jednoznačné kritérium pro kontrolu plnění tohoto ukazatele.

4. MMR nedodržovalo obecná pravidla závěrečného vyhodnocování programů a jejich akcí a projektů stanovená v Zásadách pro financování programů z prostředků státního rozpočtu, fondů Evropské unie, fondů NATO a úvěrů se státní zárukou (vydaných Ministerstvem financí v r. 2000 pod č. j. 113/5 095/2000) a ve vyhlášce č. 40/2001 Sb.

MMR ve 22 ze 125 prověřovaných smluv o poskytnutí dotace a Rozhodnutí nezavázalo příjemce k předložení dokumentace závěrečného vyhodnocení akcí a projektů a po ukončení jejich realizace ji nepožadovalo. U čtyřech příjemců (obcí Horní Město, Bílá Voda, Dolní Moravice a města Javorník) neobsahovala dokumentace údaje o vyúčtování a finančním vypořádání dotace, dva příjemci (obce Klamoš a Rožnov) nepředložili dokumentaci závěrečného vyhodnocení vůbec a MMR nepožadovalo její předložení. Za rok 2001 MMR nezpracovalo a nepředložilo na Ministerstvo financí zprávu o závěrečném vyhodnocení POV, s odůvodněním technicky těžko zvládnutelné situace při zpracování všech došlých podkladů a přednostním řešením úkolů spojených s odstraňováním následků povodní. Zpráva MMR o závěrečném vyhodnocení POV za rok 2000 obsahovala pouze údaje o výši poskytnuté podpory podle jednotlivých okresů, obcí, akcí, projektů a dotačních titulů.

5. Dosavadní způsob hodnocení věcné realizace POV z hlediska dosažení stanovených cílů je nedostatečný a neodpovídá standardnímu systému hodnocení uplatňovanému Evropskou komisí u programů předvstupní pomoci ES.

MMR nestanovilo žádné ukazatele pro hodnocení cíle POV, omezilo se pouze na finanční hodnocení jeho realizace. Věcné hodnocení probíhalo pouze na úrovni jednotlivých akcí a projektů, a to podle projektovaných parametrů stanovených MMR v Rozhodnutích nebo uvedených příjemci v žádostech o podporu. Projektované parametry měly pouze charakter ukazatelů výstupů v základních jednotkách (km, m², kusy apod.). Např. akce výstavby čistíren odpadních vod, plynofikace a zřizování veřejně přístupných internetových stanic při obecních úřadech měly jako projektované parametry stanoveny kusy. Hodnocení probíhalo pouze z pohledu vlastní realizace, a ne již z hlediska konečného využití.

Některé akce a projekty neměly stanoveny žádné parametry a byly hodnoceny pouze po finanční stránce. Tak např.:

Obec Dřevčice obdržela v letech 2000 a 2001 dotaci v celkové částce 232 tis. Kč na úhradu úroků z úvěru, z něhož financovala nákup pozemků pro výstavbu objektů služeb pro občany. Akce neměla stanoven žádný ukazatel pro hodnocení stavu využití po-

zemků a závěrečné vyhodnocení obsahovalo pouze údaje o výši úroků uhrazených z dotace. V době ukončení kontroly (prosinec 2002) nebyly pozemky nijak využívány a nebyla ani započata projektová příprava. Navíc si obec bez vědomí MMR změnila účel využití pozemků, když v roce 2001 požádala stavební úřad o vydání územního rozhodnutí na jejich využití pro výstavbu rodinných domů, které stavební úřad vydal v roce 2002. Ve vyhodnocení tuto skutečnost neuvedla.

Město Sezemice obdrželo v roce 2000 dotaci v částce 200 tis. Kč na zpracování integrovaného projektu rozvoje mikroregionu Loučná. Závěrečné vyhodnocení mělo podle smlouvy s MMR obsahovat vedle výkazu skutečných nákladů a jejich finančního krytí cíle projektu a charakteristiku jejich plnění a přínosů pro zúčastněné obce. Město v závěrečném vyhodnocení pouze uvedlo, že zpracovaný projekt umožní další rozvíjení činnosti mikroregionu a případně žádat o další finanční dotace.

Evropská komise předepisuje žadatelům o podporu zpracovávat u větších investičních akcí a projektů tzv. projektovou fiši, doplněnou o logický rámec projektu a studii jeho proveditelnosti. Důraz je kladen na definování kvantifikovatelných cílů, ukazatelů pro jejich hodnocení, očekávaných rizik a udržitelnosti výsledků. MMR u POV aplikovalo tento postup až počínaje rokem 2003 při zpracování integrovaných projektů venkovských mikroregionů.

III. Některé příklady nevhodného užití dotace

1. Obec Dřevčice hradila z poskytnuté dotace již ukončenou a z vlastních zdrojů uhrazenou akci. Obec v lednu 2001 podala na MMR žádost o poskytnutí dotace na obnovu a zřízení veřejné zeleně. V únoru uzavřela smlouvu o dílo se zahradnickou firmou a v dubnu uhradila z vlastních zdrojů jeho provedení. V listopadu obdržela požadovanou dotaci ve výši 36 tis. Kč a o tuto částku navýšila dodatkem ke smlouvě sjednanou a již uhrazenou cenu díla. Akce zahrnovala mj. nákup sedmi stromků stejného druhu v ceně 3 850 za jeden kus a 21 kůlů pro jejich kotvení v ceně 153,30 Kč za jeden kus. U jiné zahradnické firmy v místě činila cena za jeden stromek stejného druhu 350 Kč a cena jednoho kůlu 35 Kč.
2. Město Sezemice a obec Borová zadaly externím zhotovitelům zakázky na zpracování integrovaných projektů rozvoje venkovských mikroregionů, které měly podle smluvních podmínek obsahovat charakteristiku a analýzu výchozího stavu a konkrétní rozvojové priority a opatření k jejich zabezpečení. Zpracované projekty obsahovaly pouze charakteristiku a analýzu výchozího stavu. Na jejich pořízení obdržela každá obec dotaci ve výši 200 tis. Kč, kterou v plné výši vyčerpala.

IV. Příklady dalších zjištění

1. Někteří příjemci nepostupovali při zadání realizace akcí a projektů v souladu se zákonem č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.
2. MMR poskytlo v roce 2001 investiční dotaci městu Javorník v částce 700 tis. Kč a obci Hnanice v částce 210 tis. Kč na úhradu neinvestičních výdajů (a uvedenými příjemci v žádostech o podporu takto deklarovaných).
3. Obce Hnanice, Dolní Moravice, Mladoňovice, Horní Vltavice, Přední Výtoň a město Kaplice ukončily šest akcí a projektů (zápisem o odevzdání a převzetí, kolaudačním rozhodnutím) dva měsíce až jeden rok po termínech stanovených MMR v Rozhodnutích.
4. Obce Horní Město a Libice nad Doubravou převedly majetek, na jehož pořízení obdržely dotaci, na jednotlivé členy svazku obcí a na sdružení obcí podílejících se na realizaci dotovaných akcí a projektů a v rozporu s podmínkami stanovenými v Rozhodnutí

nezavázaly smluvně tyto nové nabyvatele k zákazu převodu majetku na jiné právnické nebo fyzické osoby po dobu pěti let.

5. Obec Česká Kubice obdržela dotaci ve výši 1 390 tis. Kč a neúčtovala o ní odděleně, tak jak ukládalo Rozhodnutí.

V. Vyhodnocení

Regionální politika realizovaná prostřednictvím POV není založena na základních principech koncentrace, programování a doplňkovosti, převzatých z EU, s cílem soustředit úsilí a finanční prostředky jako doplňkový zdroj na podporu rozvoje předem vybraných regionů s dlouhodobě nižší ekonomickou výkonností a životní úrovní, k tomu pak koncipovat programy s pevně stanoveným časovým a finančním rámcem, obsahující analýzu silných a slabých stránek vybraných regionů spolu s vymezením rozvojových priorit a opatření k jejich zabezpečení a způsobu vyhodnocování realizace. POV tyto principy postrádá, má celoplošný charakter a je v podstatě pouze instrumentem, kterým stát částečně kompenzuje obcím nízkou úroveň jejich příjmů. Tato nesystémovost vede ve svém důsledku k tomu, že podpora je rozměňována na drobné akce lokálního významu.

MMR u POV neuplatnilo standardní systém hodnocení věcné realizace programů předvstupní pomoci ES, založený na hodnocení dosažení stanovených cílů všech úrovní daného programu podle předem stanovených ukazatelů (výstupů, výsledků a sociálních, ekonomických, kulturních, ekologických aj. dopadů na venkovské regiony). MMR nemá stanoveny žádné ukazatele pro hodnocení plnění cíle POV a omezuje se pouze na hodnocení výše poskytnuté a čerpané finanční podpory. Na úrovni jednotlivých akcí a projektů POV je úspěšnost realizace měřena pouze finančními ukazateli a ukazateli fyzických výstupů (km, m², kusy apod.). Neuspokojivý přístup MMR k problematice hodnocení POV dokládá i to, že u 17 % kontrolovaných akcí a projektů nezavázalo příjemce k předložení závěrečných vyhodnocení akce.

Nedostatky byly zjištěny i v systému výběru příjemců podpory, kdy MMR při vyhodnocování téměř 17 tisíc žádostí o podporu neaplikovalo standardní metody vícekritériálního rozhodování, garantující objektivnost výběru. Dále MMR nevěnovalo potřebnou pozornost úrovni smluvního zajištění. Část kontrolovaných smluv o poskytnutí dotace a Rozhodnutí zavázala příjemce, že majetek pořízený z dotace nepřevédu po dobu pěti let na jinou právnickou nebo fyzickou osobu, v ostatních kontrolovaných případech nebyla tato podmínka uložena, přestože šlo o akce věcně shodné.

V činnosti některých příjemců bylo zjištěno nedodržování smluvních podmínek a také zákona o zadávání veřejných zakázek. Dále byly zjištěny nedostatky negativně ovlivňující hospodárnost a účelnost užití poskytnuté dotace.